

En l'elaboració d'aquest capítol han participat:
Natalia Barrientos, Raquel Vaquer-Sunyer, Eva Marsinyach i David Carreras.

Nombre d'embarcacions ancorades en platges

Aquests darrers anys, alguns usuaris que freqüenten les mateixes platges any rere any han observat un increment del nombre d'embarcacions ancorades al litoral balear.¹ Aquest augment de les embarcacions recreatives s'ha vist impulsat per una oferta turística fàcil per llogar-ne. Entre els efectes directes d'un augment incontrolat del nombre d'embarcacions hi ha els ancoratges prohibits damunt posidònia, el renou submarí i els abocaments de fuel i residus. Un altre efecte indirecte és l'augment del nombre d'amarratges.

Actualment, no es disposa d'un valor orientatiu del nombre total d'embarcacions recreatives que ancoren anualment a les platges de les Illes Balears per poder avaluar la pressió nàutica que exerceixen en el medi. No obstant això, des de l'any 2002 a Menorca es fa un seguiment històric del nombre d'embarcacions ancorades a les platges més freqüentades. L'elaboració d'aquest tipus de seguiment és un gran exemple per a la resta de les Illes, ja que podria contribuir a millorar la informació sobre els usuaris del sector nàutic per a no excedir els límits de capacitat de càrrega de cada platja. L'objectiu final és contribuir a millorar la gestió del sector nàutic present al litoral balear durant la temporada d'estiu.

METODOLOGIA

L'Agència Menorca Reserva de Biosfera, en col·laboració amb la Conselleria de Medi Ambient, Agri-

cultura i Pesca del Govern de les Illes Balears, el Consell Insular de Menorca i l'Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM), han implantat un sistema de comptatge d'embarcacions ancorades.¹⁻⁴ S'estudien tres tipus de platges (descrits a Roig)⁵ repartides per tota la costa de Menorca (figura 1):

- Platges de tipus A: urbanes.
- Platges de tipus B: platges verges amb algun tipus de servei.
- Platges de tipus C: platges verges sense serveis i únicament accessibles a peu.

El criteri de selecció de les platges d'estudi consisteix que presentin unes condicions meteorològiques favorables perquè hi pugui haver embarcacions al litoral. En cada comptatge diari s'anota el nombre d'embarcacions ancorades en tres moments (a les 12, a les 14 i a les 17 h). En els resultats es reporten

QUÈ ÉS?

Fa referència al nombre màxim d'embarcacions diàries que durant la temporada d'estiu freqüenten i ancoren a les platges de Menorca.

METODOLOGIA

Equips humans de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera (Consell Insular de Menorca) i l'Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM) s'han encarregat de fer el comptatge de les embarcacions ancorades. Entre els anys 2001-2017 es van estudiar 30 platges de Menorca, i des de l'any 2018 es va ampliar l'estudi a 54 platges. S'estudien platges urbanes (de tipus A) i platges verges amb algun tipus de servei (de tipus B) o només accessibles a peu (de tipus C). En el recompte es reporta el nombre d'embarcacions d'una mateixa platja en tres moments (a les 12, les 14 i les 17 h), i es tria el nombre màxim diari assolit.

RESULTATS

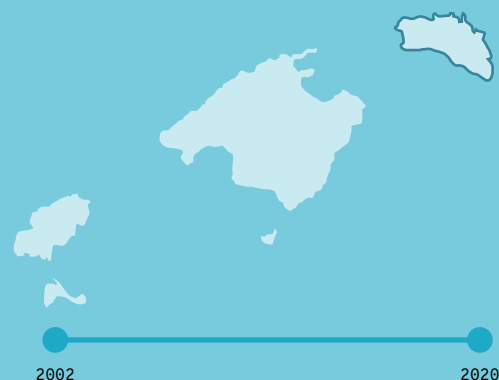
El recompte d'embarcacions màximes diàries ancorades mostra una disminució del nombre de platges amb menys ancoratges (de 19 l'any 2018 a 10 el 2020).

L'any 2020, tres platges més que al 2019 registren > 40 embarcacions.

PER QUÈ?

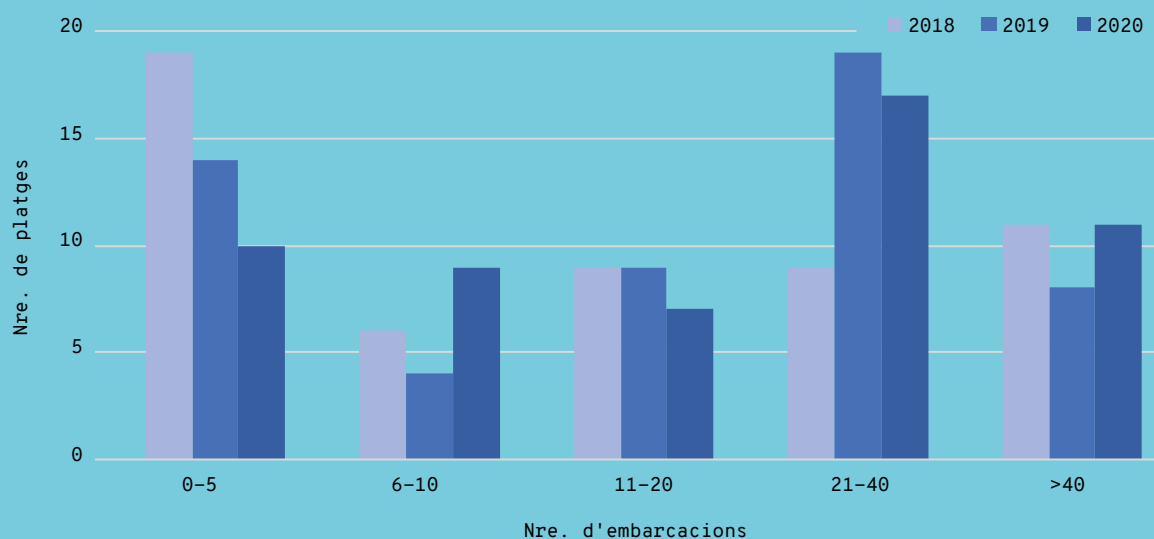
Aquest nombre proporciona informació orientativa sobre la pressió que pot arribar a exercir el sector nàutic recreatiu en el litoral. El coneixement d'aquesta informació és fonamental per poder prendre mesures de gestió òptimes en cas que sigui necessari.

LOCALITZACIÓ

L'any 2020 s'observa una freqüentació més gran d'embarcacions (51 %) a les platges verges amb algun tipus de servei (platges de tipus B) que al 2019.

Les platges amb > 60 embarcacions l'any 2020 són: es Grau, cala en Blanes, la Vall-es Tancats, Macarella, Macarelleta, es Canutells i Binigaus; la majoria són de tipus B.

Nombre de platges de Menorca amb el màxim d'embarcacions que hi han ancorat en un mateix dia d'estiu entre els anys 2018 i 2020. FONT: Agència Menorca Reserva de Biosfera (Consell Insular de Menorca).

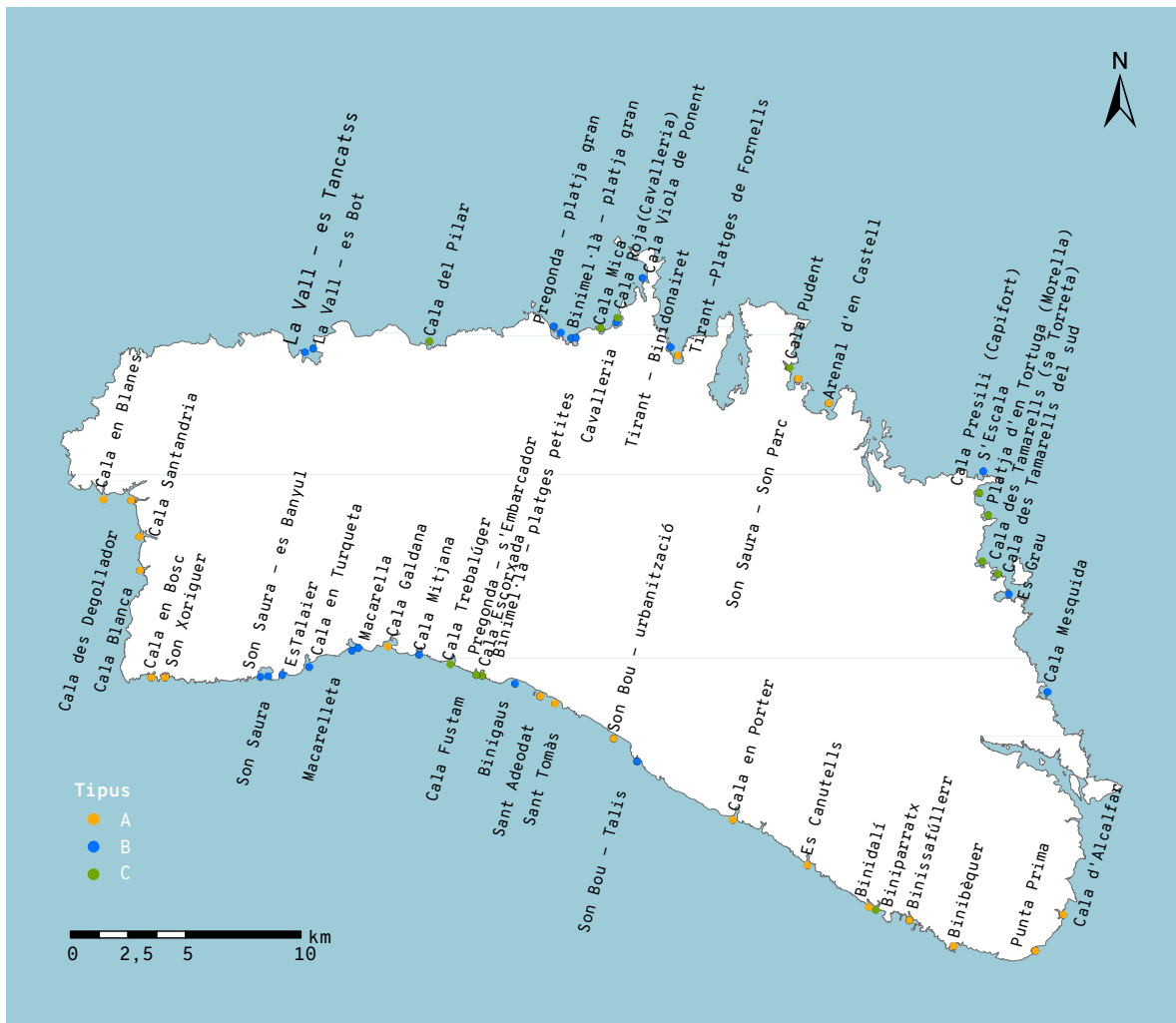

Figura 1. Mapa de l'illa de Menorca que mostra les 54 platges d'estudi l'any 2018 i el tipus (A: taronja, B: blau i C: verd). En negreta es mostren les 30 platges estudiades entre els anys 2002-2020. FONT: OBSAM i Agència Menorca Reserva de Biosfera.

els valors màxims recollits diàriament a cada platja. En el recompte no es distingeix el tipus o la mida de l'embarcació, i no s'hi inclouen les embarcacions de tipus caiac, patins de pedals o barques de suport de iots.

→ Entre els anys 2002 i 2005, els recomptes es van fer durant els mesos de juliol i agost; entre el 2006 i el 2016, en dos dies del mes d'agost, i finalment, entre els anys 2017 i 2018, el comptatge es va fer durant un dia entre juny i setembre.

La metodologia quant al recompte i a la zona d'estudi varia al llarg dels anys:

Els resultats es presenten dividits en dues seccions: (1) ancoratges en 54 platges entre els anys 2018-2020^{1,3,4}; (2) ancoratges en 30 platges, on es mostra el seguiment històric dels ancoratges entre els anys 2002-2020.²⁻⁴

→ Entre els anys 2012 i 2015 no es va fer el seguiment per falta de recursos.

→ Entre els anys 2002 i 2017 es varen estudiar 30 platges dels 3 tipus (12 de tipus A, 12 de tipus B i 6 de tipus C), mentre que l'any 2018 es va ampliar l'estudi a 54 platges, que inclouen les zones d'estudi dels indicadors d'«Ús de les platges» (21 platges de tipus A, 21 platges de tipus B i 12 platges de tipus C) (figura 1). A 9 d'aquestes 54 platges, les que tenen més usuaris (Son Bou - urbanització, Son Bou - Talis, Sant Tomàs, Sant Adeodat, Binigaus, Son Xoriguer, cala en Bosc, cala Galdana i Arenal d'en Castell) s'ha efectuat un recompte mensual més detallat, mentre que a la resta es fa un recompte per temporada.

El canvi de metodologia i les interrupcions en el cens fan que les dades no tinguin la continuïtat ni l'homogeneïtat que es voldria. Això genera una limitació de les dades disponibles per poder fer estimacions de l'evolució de la pressió nàutica que s'exerceix sobre el litoral menorquí. No obstant això, aquesta informació proporciona una orientació sobre el nombre d'embarcacions que freqüenten cadascuna de les platges de Menorca. En el context actual de l'illa, amb l'ampliació de la figura de protecció de reserva de la biosfera cap a la mar, és necessari avaluar la pressió nàutica en el medi ambient per implantar regulacions en cas que sigui necessari.

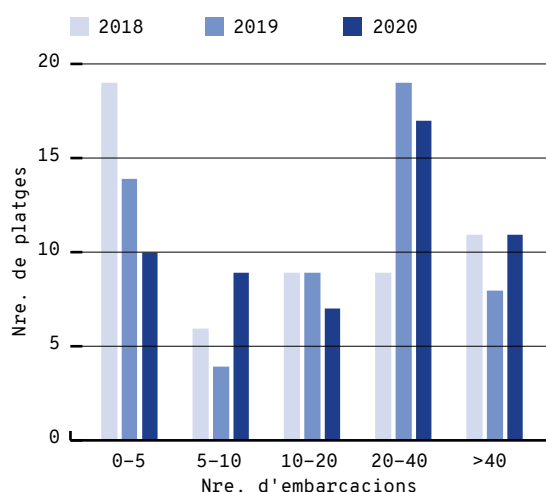

Figura 2. Nombre d'embarcacions diàries ancorades en l'estudi de 54 platges de Menorca durant els mesos de juny a setembre entre els anys 2018-2020. FONT: Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca.^{1, 3, 4}

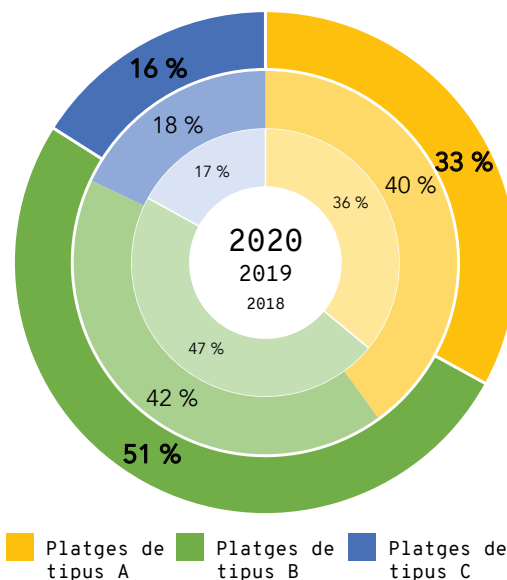

Figura 3. Percentatge d'embarcacions ancorades entre els anys 2018-2020 en 54 platges de Menorca de tipus: A (urbanes), B (verges amb algun tipus de servei) i C (verges sense serveis i únicament accessibles a peu). El cercle extern fa referència a l'any 2020, el central al 2019 i l'intern al 2018. FONT: Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca.^{1, 3, 4}

RESULTATS

Ancoratges en 54 platges (2018-2020)

Des de l'any 2018 fins al 2020, s'observa que disminueix el nombre de platges amb menys embarcacions (0-5), que passen de 19 a 10, respectivament (figura 2). Un altre canvi important es mostra a les platges amb 21-40 embarcacions ancorades, que augmenten de 9 a 12 platges. Finalment, 11 platges van tenir > 40 embarcacions, 2 platges més que l'any 2019.

El nombre màxim d'embarcacions ancorades l'any 2018 va ser de 134; l'any 2019, de 125; i el 2020, novament de 134. El valor màxim prové sempre de la platja des Grau, encara que s'ha de considerar que la majoria estaven ancorades a l'embarcador. L'any 2020, les platges amb més afluència d'embarcacions (~ 80 embarcacions) són Cala en Blanes, la Vall-es Tancats, Macarella i Macarelleta. Les segueixen, amb ~ 60 embarcacions, es Canutells i Binigaus.

El tipus de platja amb més embarcacions censades entre els anys 2018-2020 és el tipus B, platges ver-

ges amb algun tipus de servei (47-51 %) (figura 3). L'any 2020, la mitjana d'embarcacions diàries en platges de tipus B és de 35 embarcacions; el següent les platges de tipus A (urbanes), amb 23 embarcacions, i finalment, les platges de tipus C (verges només accessibles a peu), amb 19 embarcacions.

Ancoratges en 30 platges (2002-2020)

S'observa un nombre més gran d'embarcacions entre els anys 2008-2016 i 2019-2020 (> 70 embarcacions) respecte de 2002, 2006, 2017 i 2018 (< 70 embarcacions) (figura 4). La disminució del nombre mitjà d'embarcacions els anys 2017 i 2018 es pot deure a un canvi de la metodologia, ja que el comptatge va passar a fer-se dos dies aleatoris entre juny i setembre, i es podria haver passat per alt el dia amb més presència d'embarcacions, que sol ser a l'agost.

Al llarg dels anys, la freqüentació d'embarcacions ancorades en platges verges (de tipus B i C) ha anat en augment; sobretot les platges de tipus B (verges amb algun tipus de servei) són les més freqüentades l'any 2020 (figura 4).

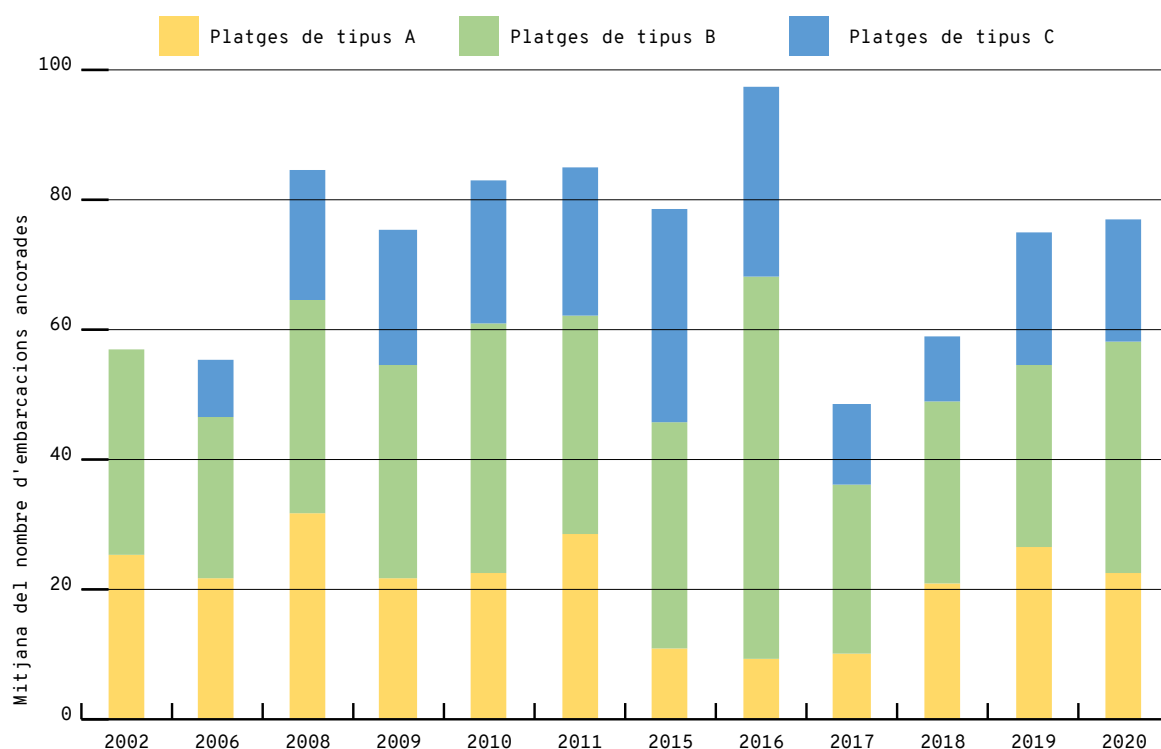

Figura 4. Mitjana del nombre d'embarcacions presents a 30 platges de Menorca (A: platja urbana, B: platja verge, C: platja verge amb accés a peu). Per a cada any, els valors s'han estandarditzat pel nombre de platges i tipus estudiats. FONT: Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca i OBSAM-Institut Menorquí d'Estudis.²⁻⁴

CONCLUSIONS

- L'any 2020, el nombre de platges amb menys embarcacions disminueix de 19 a 20 respecte del 2018, mentre que 3 platges més que a l'any 2019 tenen > 40 embarcacions.
- L'any 2020, respecte del 2019, disminueix un 7 % el nombre d'embarcacions en platges urbanes i augmenta un 9 % el nombre d'ancoratges en platges verges amb algun tipus de servei.
- Des de l'any 2002, les platges de tipus B (platges verges amb algun tipus de servei) són les que

registren un nombre d'embarcacions més gran. Això indica que, en general, els usuaris valoren més ancorar en platges no urbanitzades.

- El nombre màxim assolit és de 134 embarcacions a es Grau els anys 2018 i 2020.
- L'any 2020, les platges amb un nombre màxim d'ancoratges (> 60 embarcacions) són: es Grau, cala en Blanes, la Vall-es Tancats, Macarella, Macarelleta, es Canutells i Binigauss.

REFERÈNCIES

- ¹ CARRERAS, L. *et al.* (2018). «Servei d'informadors de la Reserva de la Biosfera de Menorca» [informe tècnic 02/2018]. Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca; Observatori Socioambiental de Menorca-Institut Menorquí d'Estudis.
- ² OBSERVATORI SOCIOAMBIENTAL DE MENORCA (OBSAM) (2017). «Indicadors bàsics: Pressió nàutica a les platges de Menorca (2002-2017)» [en línia]. Maó: Institut Menorquí d'Estudis. [www.obsam.cat/documents/medi-natural].
- ³ FLORIT, A. *et al.* (2019). «Ús públic a les platges de la Reserva de Biosfera de Menorca. Any 2019. Informe tècnic 06/2019». Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca; Observatori Socioambiental de Menorca-Institut Menorquí d'Estudis.
- ⁴ GALARZA, N.; VILADOMAT, M.; DE PABLO, F. (2020). «Ús públic a les platges de la Reserva de Biosfera de Menorca. Any 2020. Informe tècnic 04/2020». Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca; Observatori Socioambiental de Menorca-Institut Menorquí d'Estudis.
- ⁵ ROIG, F. X. (2003). «Identificación de variables útiles para la clasificación y gestión de playas y calas. El caso de la isla de Menorca (Islas Baleares)». *Boletín AGE*, 35, 175-190.

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R.; MARSINYACH, E.; CARRERAS, D. (2021) «Nombre d'embarcacions ancorades en platges». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2021* <<https://informemarbalea.org/ca/platges/imb-embarcacions-a-platges-cat.pdf>>.